



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**  
**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**  
**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ**  
**ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**  
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax: 210-2124524

**Αθήνα, 19-3-2021**  
**Αριθμ. Πρωτ.: 151/42130**

**Προς:**  
Βουλή των Ελλήνων  
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου  
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

**ΘΕΜΑ:** «Στήριξη κτηνοτρόφων λόγω της αύξησης της τιμής των ζωοτροφών»

**ΣΧΕΤ:** **Η Ερώτηση 3690/29-1-2021**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσαν οι Βουλευτές **κ.κ. Α. Γκαρα, Σ. Ελευθεριάδου, Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Θ. Ξανθόπουλος, Δ. Χαρίτου, Ε.-Ε. Αγαθοπούλου, Τ. Αλεξιάδης, Α. Αναγνωστοπούλου, Σ. Αραχωβίτης, Θ. Αυγέρη, Χρ.-Α. Αυλωνίτης, Α. Βαγενά, Σ. Βαρδάκης, Κ. Βέττα, Γ. Γκιάλας, Θ. Δρίτσας, Ν. Ηγουμενίδης, Ε. Θρασανιώτης, Δ. Καλαματιανός, Ε. Καρασαρλίδου, Μ. Κάτσης, Σ. Λάμπας, Κ. Μάλαμα, Χ. Μαμουλάκης, Κ. Μάρκου, Α. Μεικόπουλος, Ι. Μπουρνούς, Κ. Μπάρκας, Α. Μωραΐτης, Α. Παπαδόπουλος, Γ. Παπαηλιού, Α. Παπανάτσιου, Π. Πούλου, Γ. Ραγκούσης, Γ. Σαρακιώτης, Π. Σκουρολιάκος, Ε. Σκουφά, Ο. Τελιγιορίδου, Μ. Τζούφη, Α. Τριανταφυλλίδης, Γ. Τσίπρας, Σ. Φάμελλος, Μ. Χατζηγιαννάκης και Ρ. Χρηστίδου**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) για τη στήριξη της κτηνοτροφίας λαμβάνει μέτρα που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των χρονιζόντων προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο πρωτογενής τομέας και ειδικότερα στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής κτηνοτροφίας, τη βελτίωση του εισοδήματος των κτηνοτρόφων και την αναβάθμιση των υποδομών τους. Βασικά εργαλεία για την υλοποίηση των στόχων αυτών είναι το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 ο Αναπτυξιακός Νόμος 4399/2016, τα Μέτρα Προώθησης-Προβολής αγροτικών προϊόντων. Επίσης, μια σειρά από θεσμικές παρεμβάσεις, όπως η προώθηση και στήριξη της δημιουργίας ομάδων παραγωγών, η δημιουργία διεπαγγελματικών οργανώσεων, η οργανωμένη και συντονισμένη μέριμνα για την ενίσχυση των εξαγωγών των ελληνικών κτηνοτροφικών προϊόντων.

**1. Παρεμβάσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο κόστος της αγροτικής παραγωγής και στην προστασία του γεωργικού εισοδήματος**

Η στήριξη της κτηνοτροφίας ως βασική στρατηγική επιλογή του ΥΠΑΑΤ, αποτυπώθηκε και στις εθνικές επιλογές που ελήφθησαν στο πλαίσιο της εφαρμογής της Κ.Γ.Π. 2015. Συγκεκριμένα, σε ότι αφορά τον πυλώνα 1 των Άμεσων Ενισχύσεων, αποφασίστηκε η στήριξη της κτηνοτροφίας με παρεμβάσεις στο κόστος των Ζωοτροφών. Στην κατεύθυνση αυτή, εντάσσεται η επιλογή για χορήγηση συνδεδεμένης –με την

παραγωγή- ενίσχυσης σε Πρωτεϊνούχα Κτηνοτροφικά Ψυχανθή και Σανοδοτικά Ψυχανθή (μηδική και τριφύλλι). Οι συνδεδεμένες ενισχύσεις του 2020 διαμορφώθηκαν σε 78,55 ευρώ/ha για τα Κτηνοτροφικά Ψυχανθή (καρποδοτικά) και σε 126,23 ευρώ /ha για τα Σανοδοτικά.

Σημειώνεται ότι σε τέτοιες περιόδους κρίσεων ο ρόλος των διεπαγγελματικών οργανώσεων καθώς και των συλλογικών σχημάτων των παραγωγών, είναι ουσιαστικός και παρεμβατικός και δίνει λύσεις στα προβλήματα του κλάδου.

Στόχος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι σε κάθε περίπτωση η μεγιστοποίηση του αγροτικού και κτηνοτροφικού εισοδήματος, γι' αυτό και η στήριξη του αγροτοκτηνοτροφικού τομέα αποτελεί προτεραιότητα του Υπουργείου, η οποία εξυπηρετείται, μεταξύ άλλων, με τα μέτρα μείωσης του κόστους παραγωγής. Εξάλλου, το πρώτο μέλημα της Κυβέρνησης είναι το στοίχημα της χαμμένης ανταγωνιστικότητας.

Προς αυτήν την κατεύθυνση, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει ενθαρρύνει το «χτίσιμο» συλλογικοτήτων, προκειμένου να επιτευχθούν οι αναγκαίες οικονομίες κλίμακος, ώστε οι παραγωγοί να μπορούν να πετύχουν υψηλότερη τιμή στο προϊόν τους, μειωμένες τιμές στις εισροές, καλύτερες συμβουλευτικές υπηρεσίες και δυνατότητα να κλείσουν συμφέρουσες συμβάσεις με τους προμηθευτές.

Σημειωτέα είναι η υπογραφή της αριθμ. 2745/328012/24-12-2019 (Β 4761) απόφασης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός των αναγκαιών θεμάτων και λεπτομερειών για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53, 54, 56, και 58 του ν. 4647/2019 (Α 204), σχετικά με τις Διεπαγγελματικές Οργανώσεις σε εθνικό επίπεδο στους τομείς της παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1308/2013», με την οποία ορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά αναγνώρισης των Εθνικών Διεπαγγελματικών Οργανώσεων (Ε.Δ.Ο.) και διευκρινίζεται το καθεστώς ελέγχου τους. Παράλληλα, θεσπίζεται το κυρωτικό πλαίσιο, προκειμένου να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά τυχόν παραβάσεις, ενώ τίθενται συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του σχετικού ενωσιακού κανονισμού αναφορικά με συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές των Εθνικών Διεπαγγελματικών Οργανώσεων.

Περαιτέρω, τη βούληση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την ενίσχυση της αγροτικής επιχειρηματικότητας μέσω των υγιών συλλογικοτήτων αποτυπώνει και η νομοθετική πρωτοβουλία για τους Συνεταιρισμούς (Ν.4673/2020, ΦΕΚ Α' 52). Ειδικότερα, με τον συγκεκριμένο νόμο παρέχονται, μεταξύ άλλων, αυξημένες δυνατότητες στα μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών ώστε, μέσω των διατάξεων του καταστατικού που εκείνα θα ορίσουν, να διαμορφώσουν το κατάλληλο γι' αυτούς πλαίσιο λειτουργίας του Αγροτικού Συνεταιρισμού ως ιδιωτικής και αυτόνομης επιχειρήσεως, η οποία θα έχει πρόσβαση σε όλες τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που δεν αλλοιώνουν τον αγροτικό χαρακτήρα της. Παράλληλα, προς επίλυση του παγίου προβλήματος χρηματοδότησης της λειτουργίας των Αγροτικών Συνεταιρισμών, ενισχύεται η δυνατότητα συμμετοχής μελών – επενδυτών, χωρίς όμως ο Αγροτικός Συνεταιρισμός να αλλοτριώνεται ως θεσμός της αγροτικής οικονομίας.

Σε κάθε περίπτωση, το κόστος των εισροών καθώς και η τιμή παραγωγού των κτηνοτροφικών προϊόντων, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι τόσο στην ελληνική όσο και στην ευρωπαϊκή αγορά, διαμορφώνεται ελεύθερα με βάση την προσφορά και τη ζήτηση και δεν υπάρχει δυνατότητα κρατικής παρέμβασης στον καθορισμό της. Ωστόσο, ο έλεγχος της λειτουργίας του υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά, τα φαινόμενα αισχροκέρδειας, αλλά και οι τυχόν εναρμονισμένες πρακτικές, αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, είναι υπό την παρακολούθηση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και, όπου απαιτείται, υπάρχει η κατάλληλη παρέμβαση.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της διαπραγματευτικής δύναμης των Ελλήνων παραγωγών, έχει τεθεί σε τελική ευθεία πριν εισέλθει στην Ολομέλεια της Βουλής προς ψήφιση το νομοσχέδιο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το οποίο προβλέπει την «Ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2019/633 σχετικά με τις αθέμιτες

εμπορικές πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων».

Αναφέρεται ότι το σχέδιο νόμου τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από τις 20 Νοεμβρίου έως την Παρασκευή 4 Δεκεμβρίου 2020. Η συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου συνιστά ικανοποίηση της απαίτησης των Ελλήνων παραγωγών να υπάρξει μέριμνα από την πλευρά του Υπουργείου για την επί ίσοις όροις διαπραγματεύσή τους με τις εμπορικές αλυσίδες, με στόχο την ιχθυοποίηση της θέσης τους.

Συγκεκριμένα, με το ως άνω προτεινόμενο νομοσχέδιο:

- αποσαφηνίζονται οι όροι που οφείλουν να διέπουν τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ των προμηθευτών των αγροτικών προϊόντων και των αγοραστών, εστιάζοντας στις εμπορικές πράξεις στις οποίες εμπλέκονται οι μεγάλες εφοδιαστικές αλυσίδες.
- μειώνεται σημαντικά ο χρόνος εξόφλησης των παραγωγών ο οποίος καθορίζεται το ανώτερο σε 30 ημέρες για την πώληση ευαλλοίωτων αγροκτηνοτροφικών προϊόντων και σε 60 ημέρες για τα υπόλοιπα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα.
- αντιμετωπίζεται η πρακτική της ανοιχτής τιμής που εφαρμόζεται στη χώρα μας και η οποία παραβιάζει τους κανόνες των καλών συναλλαγών.
- ενσωματώνεται η παραπάνω Ευρωπαϊκή Οδηγία στο Εθνικό Δίκαιο με σκοπό την περαιτέρω εναρμόνισή του με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

## **2. Κλαδικές πολιτικές κτηνοτροφικής παραγωγής**

### Τομέας Πτηνοτροφίας

Ο τομέας της πτηνοτροφίας εντάσσεται ως επιλέξιμη δραστηριότητα, τόσο στο πλαίσιο του «Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020», όσο και στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου 4399/2016 «Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων ενισχύσεων ιδιωτικών επενδύσεων για την Περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-σύσταση αναπτυξιακού συμβουλίου και άλλες διατάξεις».

Ειδικότερα σε ότι αφορά στο «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης», η πτηνοτροφία ενισχύεται στο πλαίσιο των εξής μέτρων:

- Υπομέτρο 3.1 «Στήριξη για νέες συμμετοχές σε συστήματα ποιότητας»
- Υπομέτρο 4.1 «Επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις του ενεργητικού (Σχέδια Βελτίωσης)»
- Υπομέτρο 6.1 «Εκκίνηση Επιχείρησης από Νέους Γεωργούς»
- Υπομέτρο 6.3 «Ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων»
- Μέτρο 9. «Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας».

### Τομέας Αιγοπροβατοτροφίας

Σε εφαρμογή του άρθρου 52 του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και το κεφάλαιο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 639/2014 της Επιτροπής, προβλέπεται η χορήγηση συνδεδεμένης ενίσχυσης στον τομέα πρόβειου και αίγειου κρέατος μέχρι και το 2020.

Σκοπός της εν λόγω συνδεδεμένης ενίσχυσης είναι η διατήρηση της εγχώριας παραγωγής του πρόβειου και αίγειου κρέατος στα τρέχοντα επίπεδα παραγωγής.

Ο τομέας της ελληνικής αιγοπροβατοτροφίας συμπεριλαμβάνεται από το 2015 στο καθεστώς της συνδεδεμένης ενίσχυσης, στο πλαίσιο των άμεσων ενισχύσεων της ΚΑΠ, εξασφαλίζοντας μια επιπλέον στήριξη πέραν της Βασικής Ενίσχυσης.

Το ΥΠΑΑΤ, προσπαθώντας να συμβάλει ακόμη περισσότερο στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των κτηνοτρόφων, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία χρόνια η τιμή

του γάλακτος βαίνει μειούμενη, ενώ ταυτόχρονα οι τιμές των ζωοτροφών και της ενέργειας αυξάνονται, ανακοίνωσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 1η Αυγούστου του 2016 δυνάμει του άρθρου 53 (6) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1307/2013, την απόφαση της Ελλάδας να εφαρμοστεί το μέτρο της συνδεδεμένης στήριξης, ενιαία στις ορεινές και πεδινές περιοχές, σε όλη την χώρα.

Έτσι από το έτος 2017 και μετά, η χορήγηση της συνδεδεμένης ενίσχυσης στον τομέα της αιγοπροβατοτροφίας πραγματοποιείται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θεσπίστηκαν με τις αριθμ. 1629/64708/2017 (Β' 2217/21-06-2017), αριθμ. 328/53481-11-04-2018 (Β' 1359/19-04-2018) και αριθμ. 165/57052/21-03-2019 (Β' 1077/01.04.2019) Υπουργικές Αποφάσεις.

Ειδικότερα για κάθε έτος, από το 2017 έως το 2020, οι προϋπολογισμοί της συνδεδεμένης ενίσχυσης που αφορούν στην αιγοπροβατοτροφία, περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα 1:

Πίνακας 1: «Χορήγηση συνδεδεμένης ενίσχυσης των παραγωγών πρόβειου & αιγείου κρέατος για τα έτη 2017-2020».

	Έτος ενίσχυσης			
	2017	2018	2019	2020
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ( € )	50.978.015€	50.429.165€	55.228.458€	55.228.458 €

Επισημαίνεται ότι η συνδεδεμένη ενίσχυση πρόβειου και αιγείου κρέατος είναι αυξημένη για τα έτη 2019 και 2020 κατά 5.000.000 € σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές.

Επίσης σημειώνεται ότι, από το 2017, μειώθηκε το ελάχιστο όριο παραγωγής που πρέπει να παραδώσει στην μεταποίηση ο κτηνοτρόφος προκειμένου να λάβει την οικονομική ενίσχυση, από 120 σε 100 κιλά γάλακτος ανά επιλέξιμο ζώο, γεγονός το οποίο αυξάνει το αριθμό των επιλέξιμων ζώων και ως εκ τούτου τη χορηγούμενη οικονομική ενίσχυση ανά κτηνοτροφική εκμετάλλευση.

Λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης που βρίσκεται η χώρα εξαιτίας του Covid -2019 και τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν στον τομέα ιδιαίτερα την περίοδο του Πάσχα, το Υπουργείο στήριξε άμεσα και έμπρακτα τους κτηνοτρόφους με κάθε πρόσφορο μέσο. Υπογράφηκε πιο γρήγορα από κάθε άλλη χρονιά, από το ΥΠΑΑΤ η σχετική υπουργική απόφαση του καθορισμού του ύψους της εν λόγω ενίσχυσης στα 10,65€/ επιλέξιμο ζώο για το έτος 2019 και δημοσιεύτηκε στο αριθμ. 1268/09.04.2020 τεύχος Β Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης.

#### Τομέας Βοοτροφίας

Το ΥΠΑΑΤ για τη στήριξη και ενίσχυση του τομέα του βόειου κρέατος, σε εφαρμογή του άρθρου 52 του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της εθνικής νομοθεσίας (υπ. αρ. 615/52353/12-05-2015 ΥΑ και η υπ. αρ. 1639/65123/15-06-2017 ΥΑ), χορηγεί συνδεδεμένη οικονομική ενίσχυση για τη διατήρηση της εγχώριας παραγωγής του βόειου κρέατος, στα τρέχοντα επίπεδα παραγωγής και παράλληλα την αξιοποίηση του αναπαραγωγικού δυναμικού της χώρας μας με σταδιακή βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων.

Η εν λόγω οικονομική ενίσχυση, χορηγείται ανά επιλέξιμο ζώο στους δικαιούχους παραγωγούς από το 2015 και θα εφαρμόζεται μέχρι και το 2020. Ειδικότερα, για τα έτη ενίσχυσης 2015, 2016, 2017 και 2018, σε εφαρμογή των διατάξεων της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας, το συνολικό ποσό χρηματοδότησης, ο αριθμός των επιλέξιμων ζώων, το ποσό ενίσχυσης ανά ζώο, διαμορφώθηκαν σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 2: «Συνδεδεμένη ενίσχυση βοείου κρέατος για τα έτη 2015-2019».

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ (€)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΖΩΩΝ	ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (€/ζώο)
2015*	24.500.000	142.527	171,8
2016*	24.211.569	169.462	140,0
2017**	36.336.635	188.582	192,5
2018**	35.945.420	210.121	171,0
2019**	35.558.453	227.560	156,2

\* Βάσει της υπ. αρ. 615/52353/12-05-2015 ΥΑ

\*\* Βάσει της υπ. αρ. 1639/65123/15-06-2017 ΥΑ

Το 2020, για την στήριξη των βοοτρόφων λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης που βίωσε ο πρωτογενής τομέας εξαιτίας του Covid -2019, υπεγράφη από το ΥΠΑΑΤ η υπ. αριθμ. 164/121146/12-5-2020 (B 1817) υπουργική απόφαση, για το έτος ενίσχυσης 2019, περί καθορισμού του ύψους της συνδεδεμένης ενίσχυσης για το βόειο κρέας, το ποσό της οποίας καθορίστηκε στα 156,2€ ανά επιλέξιμο ζώο.

Το συνολικό ποσό χρηματοδότησης της ενίσχυσης ανά έτος έχει καθοριστεί βάσει των διατάξεων της υπ. αριθμ. 1639/65123/15-06-2017 ΥΑ (Πίνακας 2). Ειδικότερα, για το έτος ενίσχυσης 2020 που θα χορηγηθεί το 2021 στους δικαιούχους παραγωγούς, ο συνολικός προϋπολογισμός παραμένει ίδιος με αυτόν του έτους ενίσχυσης 2019 και ανέρχεται σε 35.558.453 €.

### **3. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας**

Σε ότι αφορά στο Π.Α.Α. 2014-2020 και σχετικά με ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, ως βασικός στόχος τέθηκε η στήριξη σε «Αγρο-διατροφικά προϊόντα που έως σήμερα διαμορφώνουν αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο (κυρίως κτηνοτροφικά ή που επηρεάζουν την κτηνοτροφία)», με στόχο κυρίως την αύξηση της εγχώριας παραγωγής ή/και την αντικατάσταση των εισαγόμενων προϊόντων με συναφή ανταγωνιστικότερα (ποιότητα, χαμηλό κόστος) εγχώρια προϊόντα.

Η στρατηγική για την αγροτική ανάπτυξη την περίοδο 2014-2020 έχει ιεραρχήσει υψηλά στις επιλογές της την μετατροπή του αρνητικού ισοζυγίου εισαγωγών – εξαγωγών στον αγροτικό τομέα σε θετικό, θέτοντας ένα διπλό στόχο:

- Αφενός να παρέμβει για να διατηρήσει ή/και βελτιώσει τα θετικά οφέλη από την αύξηση των εξαγωγών των αγρο-διατροφικών προϊόντων που ήδη εξάγονται και έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών χωρών,
- Αφετέρου να αυξήσει την παραγωγικότητα των προϊόντων που διαμορφώνουν αρνητικά το εμπορικό ισοζύγιο, δημιουργώντας μια σχετική εσωτερική αυτάρκεια αλλά και ενισχύοντας με τις κατάλληλες δράσεις τις προϋποθέσεις αντικατάστασης των εισαγόμενων προϊόντων με ανταγωνιστικότερα (κόστους, ποιότητας και εμφάνισης εγχώριων).

Η στόχευση για την πρώτη κατηγορία αγροτικών προϊόντων αφορά σε όλο το αγρο-διατροφικό σύστημα συμπεριλαμβανομένων και των κτηνοτροφικών προϊόντων. Τα εγχώρια παραγόμενα αγρο-διατροφικά προϊόντα (κυρίως προϊόντα της αιγοπροβατοτροφίας) έχουν ιδιαίτερα συγκριτικά πλεονεκτήματα, τα οποία θα αναδειχθούν μέσω της:

α) παραγωγής ανταγωνιστικού (ποιότητα, κόστος, εμφάνιση, ιδιαιτερότητα, κ.λπ.) αγροτικού προϊόντος, με σταθερά και αναγνωρίσιμα χαρακτηριστικά και ποσότητες, οι

οποίες θα ικανοποιούν τη διεθνή και εσωτερική αγορά και θα διατηρούν την αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους εντός της Χώρας,

β) διαφοροποίησης προς νέα και καινοτόμα αγροτικά προϊόντα, τα οποία απαιτούν οι καταναλωτές στις εγχώριες και διεθνείς αγορές.

γ) διείσδυσης στις διεθνείς αγορές και τη διεκδίκηση μεγαλύτερου μεριδίου αυτών.

Οι παρεμβάσεις για την επίτευξη αυτού του στόχου υλοποιούνται σε συνέργια με τις δράσεις των συνολικότερων εθνικών επιλογών για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την προώθηση των εξαγωγών και τη δημιουργία ελληνικού “brand name”.

Για τη δεύτερη κατηγορία προϊόντων που αφορά κυρίως συγκεκριμένα κτηνοτροφικά προϊόντα (κυρίως βόειο και χοιρινό κρέας καθώς και αγελαδινό γάλα) ή προϊόντα που συνδέονται άμεσα με τη κτηνοτροφία (ζωοτροφές), το ΥπΑΑΤ παρεμβαίνει με μια ευρύτατη δέσμη δράσεων, τόσο στις κτηνοτροφικές και μεικτές αγροτικές εκμεταλλεύσεις, όσο και στην μεταποίηση των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Βασική προτεραιότητα αποτελεί η επίλυση του διαρθρωτικού προβλήματος της ηλικιακής σύνθεσης του γεωργο-κτηνοτροφικού τομέα με την παροχή κινήτρων στο μέτρο των νέων γεωργών το οποίο έχει ήδη προκηρυχθεί δύο φορές (με εντάξεις 16.000 δικαιούχων με πόρους πάνω από 300 εκ. € και με αυξημένα ποσά ενίσχυσης έναντι λοιπών δικαιούχων για τους νέους γεωργούς που θα συμμετάσχουν σε επενδυτικά προγράμματα), κατά προτεραιότητα, σε νέους αγροτικών ή μη περιοχών που θέλουν να ασχοληθούν με την γεωργία και την κτηνοτροφία αλλά και της επαγγελματικής τους κατάρτισης (μέτρο κατάρτισης το οποίο έχει επίσης προκηρυχθεί και με διαθέσιμους πόρους πάνω από 20 εκ. €) και του συστήματος συμβουλών (μέτρο γεωργικών συμβουλών) που θα τους υποστηρίζει.

Επίσης έχουν σχεδιαστεί παρεμβάσεις όσον αφορά στην έμμεση μείωση του κόστους παρέχοντας κίνητρα, κυρίως για:

- εκσυγχρονισμούς γεωργο-κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και καθετοποιήσεις μονάδων στα μέτρα των σχεδίων βελτίωσης (έχει ήδη προκηρυχθεί με 316 εκ. € και υπερεδεσμεύσει επιπλέον πόρους ύψους 300 εκ.€) και της μεταποίησης (έχει ήδη προκηρυχθεί με 150 εκ. € για επενδύσεις άνω των 600 χιλ. € και έχουν υπερεδεσμευτεί επιπλέον 300 εκ. € για εντάξεις έργων) αντίστοιχα,
- παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έτσι ώστε να μειωθεί το υψηλό κόστος ενέργειας (στο μέτρο σχεδίων βελτίωσης που έχει ήδη προκηρυχθεί),
- συλλογική χρήση και επεξεργασία των αποβλήτων των γεωργο-κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (συνδυασμός των μέτρων ομάδες παραγωγών και σχέδια βελτίωσης),
- τυπικές και άτυπες συνεργασίες (ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, συνεργατικά σχήματα, επιχειρησιακές ομάδες στα μέτρα των ομάδων παραγωγών, που έχει ήδη προκηρυχθεί με 25 εκ. €, και της συνεργασίας που επίσης έχει προκηρυχθεί με 64 εκ. €).

Επίσης έχουν σχεδιαστεί γεωργοπεριβαλλοντικές δράσεις, όπως πχ οι δράσεις για τη βιολογική κτηνοτροφία (που έχει ήδη προκηρυχθεί με 218 εκ. €) και για τη διατήρηση των εγχώριων φυλών (που έχει ήδη προκηρυχθεί με 38 εκ. €).

Προτεραιότητα επίσης δίνεται στις καλλιέργειες που δίνουν μεγάλη δυνατότητα υποκατάστασης εισαγωγών (λόγω υψηλής τιμής εισαγωγής), όπως οι ζωοτροφές ή λόγω της δυνατότητας ανταγωνιστικής παραγωγής τους στην Ελλάδα (πχ κτηνοτροφικά ψυχανθή, κ.λπ.). Παράλληλα, έχει επισημανθεί η σημασία της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στην παραγωγή τοπικών-ποιοτικών γεωργικών προϊόντων στις ορεινές - ημιορεινές περιοχές καθώς επίσης και των τοπικών φυλών ζωικού κεφαλαίου στην ενίσχυση του δυναμικού προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος και στις ασθένειες.

Κατά το σχεδιασμό της νέας προγραμματικής περιόδου θα περιληφθούν αντίστοιχες δράσεις στο υπό κατάρτιση Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2021-2027, δεδομένης της σημαντικής αναπτυξιακής τους συμβολής.

#### **4. Μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID 19 στον γεωργικό τομέα**

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, επιπτώσεις που συνιστούν λόγο ανωτέρας βίας, ο σχεδιασμός του ΥΠΑΑΤ περιλαμβάνει της λήψη μέτρων τόσο σε κανονιστικό - ενωσιακό επίπεδο, όσο και σε εθνικό επίπεδο, τα οποία θα συμβάλλουν στην ομαλή εφαρμογή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, καθώς και στη διευκόλυνση των ωφελουμένων του.

Διευκρινίζεται ότι το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 είναι τομεακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, που με βάση τα ισχύοντα στους σχετικούς Κανονισμούς της Ε.Ε., οι επιλεξιμότητες του για την ενίσχυση του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της αγροτικής οικονομίας επιτρέπουν παρεμβάσεις επενδυτικού κυρίως προσανατολισμού, όπως αυτές που έχουν ήδη γίνει με τα μέτρα των νέων γεωργών, των σχεδίων βελτίωσης, της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, των ομάδων παραγωγών, τις δράσεις του LEADER καθώς και φιλο-γεωργοπεριβαλλοντικές παρεμβάσεις όπως αυτές της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Στη βάση αυτή, οι όποιες παρεμβάσεις στο πλαίσιο του ΠΑΑ για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID – 19, έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα στα μέτρα που ήδη λαμβάνονται από το Υπουργείο μας και αφορούν στην χορήγηση άμεσων ενισχύσεων και αποζημιώσεων, όπως γίνεται για παράδειγμα με την εφαρμογή άμεσων κρατικών ενισχύσεων, τις ενισχύσεις de minimis, κλπ.

Μια τέτοια παρέμβαση αποτέλεσε η ενεργοποίηση του Μέτρου 21 «Εκτακτη, προσωρινή στήριξη στους γεωργούς των τομέων που πλήττονται ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19», μετά από σχετική τροποποίηση τόσο του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 όσο και του ΠΑΑ εξαντλώντας τις χρηματοδοτικές του δυνατότητες, προκειμένου να ενισχυθεί ο κλάδος του ελαιολάδου με 126 εκ. €.

Επιπλέον της πρόβλεψης για ενεργοποίηση του νέου μέτρου, στο πλαίσιο του ΠΑΑ και για την χρηματοδοτική ενίσχυση των παραγωγών και των μεταποιητικών επιχειρήσεων που υλοποιούν επενδύσεις στη Γεωργία και την Κτηνοτροφία, έχει ενεργοποιηθεί μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, του Ταμείου Εγγυοδοσίας Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο αναμένεται να μοχλεύσει πόρους της τάξης των 480 εκ. € για τη χορήγηση δανείων με ευνοϊκούς όρους από τις Τράπεζες. Ειδικότερα, επτά τράπεζες έχουν υπογράψει επιχειρησιακές συμφωνίες με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Πρόκειται για τις τράπεζες Πειραιώς, Εθνική, Eurobank, Συνεταιριστική Θεσσαλίας, Συνεταιριστική Καρδίτσας, Procredit και Παγκρήτια.

Επιπρόσθετα, έχει προβλεφθεί η δυνατότητα εκχώρησης της δημόσιας δαπάνης των επενδυτικών σχεδίων εκσυγχρονισμού γεωργικών/κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την λήψη δανείου για τους σκοπούς της επένδυσης. Ταυτόχρονα, για τη διευκόλυνση της υλοποίησης των επενδύσεων στα μέτρα των Σχεδίων Βελτίωσης και της Μεταποίησης - Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων του ΠΑΑ προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής στους δικαιούχους.

Πλέον των ανωτέρω, στο πλαίσιο αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, έχουν προταθεί στην Ε.Ε. και έχουν γίνει εν μέρει αποδεκτά μέσω τροποποίησης των σχετικών κανονισμών, μια σειρά μέτρων διευκόλυνσης των ωφελουμένων του ΠΑΑ και απλοποίησης διαδικασιών και κανόνων που αφορούν στην εφαρμογή του. Οι εν λόγω τροποποιήσεις, οι οποίες ενσωματώνονται από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των αντίστοιχων Μέτρων και Δράσεων του ΠΑΑ, προβλέπουν κατά περίπτωση:

- Νομοθέτηση του ακατάσχετου και αφορολόγητου των ενισχύσεων που χορηγούνται για την αντιμετώπιση της πανδημίας.
- Παράταση των προθεσμιών που αφορούν σε οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης ενταγμένων επενδύσεων, ιδιωτικών και δημοσίων (πχ υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης και

πληρωμής, αξιολόγηση αιτήσεων, ενστάσεις, δημοπρατήσεις, υλοποίηση, τροποποιήσεις, εκκαθάριση πληρωμών, κ.λπ.).

- Μείωση ή απαλοιφή του ελαχίστου ποσοστού επί του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού που πρέπει να αιτείται ο δικαιούχος στην 1η αίτηση πληρωμής.
- Αύξηση του αριθμού των αιτημάτων πληρωμής, καθώς και τροποποίησης που μπορούν να υποβληθούν από τον δικαιούχο κατά την διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης.
- Αύξηση ποσοστού πληρωμής προκαταβολών σε δικαιούχους για ενίσχυση της ρευστότητάς τους.
- Δυνατότητα ολοκλήρωσης της επένδυσης σε μικρότερο ποσοστό από το εγκεκριμένο φυσικό και οικονομικό της αντικείμενο, εφόσον το τμήμα που υλοποιήθηκε είναι αυτοτελές και λειτουργικό.
- Για επενδύσεις μεγάλου προϋπολογισμού, όπως αυτές την Μεταποίησης Γεωργικών Προϊόντων, δυνατότητα αποδέσμευσης ποσών που έχουν δεσμευτεί για την υλοποίησή τους, προκειμένου να κατευθυνθούν στην εξυπηρέτηση έκτακτων αναγκών των επιχειρήσεων, και επανέλεγχος της διάθεσης ιδίων κεφαλαίων κατά το στάδιο του 1ου αιτήματος πληρωμής.
- Μη απαίτηση διενέργειας επιτόπιων επισκέψεων επαλήθευσης της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των επενδύσεων κατά τα ενδιάμεσα στάδια υποβολής αιτημάτων πληρωμής. Ο έλεγχος να πραγματοποιείται εκ των υστέρων και εφόσον έχουν αρθεί οι περιορισμοί.
- Αύξηση του ποσοστού συνολικής υπερδέσμευσης των πόρων του ΠΑΑ, με ένταξη περισσότερων επενδύσεων για την στήριξη της επιχειρηματικότητας και με βάση τη πορεία εξυγίανσης των μέτρων αυτού, το εύρος της αναμενόμενης ύφεσης, την πρόβλεψη ή μη παράτασης της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου και την δυνατότητα ή μη μεταφοράς ανειλημμένων υποχρεώσεων στην επόμενη.

##### **5. Το προσωρινό πλαίσιο για τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων:**

Λόγω των έκτακτων συνθηκών που έχουν δημιουργηθεί από την εξάπλωση του κορωνοϊού, σύμφωνα με την αριθ. C(2020) 1863 final/19.3.2020 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το σχέδιο της οποίας τέθηκε σε κατεπείγουσα διαβούλευση μεταξύ των κρατών μελών, θεσπίστηκε προσωρινό πλαίσιο για τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που αποσκοπούν στη στήριξη της οικονομίας, το οποίο θα επιτρέπει στα κράτη μέλη να στηρίζουν τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω της έξαρσης της νόσου COVID-19, διατηρώντας παράλληλα την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ και εξασφαλίζοντας ισότιμους όρους ανταγωνισμού.

Ειδικότερα, η συνολική ενίσχυση, σύμφωνα με την 5<sup>η</sup> τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου, δεν υπερβαίνει τις 270.000 ευρώ ανά επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ή τις 225.000 ευρώ ανά επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές, όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις, δάνεια και ίδια κεφάλαια, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο όριο των 270.000 ευρώ ή των 225.000 ευρώ ανά επιχείρηση. Όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται, είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης.

Τέτοιου είδους περιπτώσεις εξετάζονται από τις αρμόδιες, κάθε φορά, υπηρεσίες στη βάση των στοιχείων που κατατέθηκαν από τους ενδιαφερόμενους φορείς και των περιορισμών που θέτει το ανωτέρω πλαίσιο, προκειμένου να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα.

Ως εκ τούτου το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο πλαίσιο της κυβερνητικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της νόσου COVID-19 στον πρωτογενή τομέα, σχεδίασε τη λήψη μέτρων στήριξης της πρωτογενούς παραγωγής της χώρας, σύμφωνα με το προσωρινό πλαίσιο λήψης μέτρων κρατικών



ενισχύσεων για τη στήριξη της οικονομίας που θέσπισε η προαναφερθείσα αριθμ. C(2020)1863 final της 19.03.2020 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ειδικότερα με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής, έχει εκδοθεί η υπ' αριθμ.119/245028/7-9-2020 (B 3836) Κοινή Υπουργική Απόφαση με θέμα «Χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της Αιγοπροβατοτροφίας σε παραγωγούς των που διατηρούν εκμεταλλεύσεις με θηλυκά ενήλικα (τουλάχιστον ενός έτους) αιγοπρόβατα, οι οποίοι διαθέτουν εκμεταλλεύσεις με τουλάχιστον 20 ενήλικα αιγοπρόβατα και οι οποίοι έχουν παραδώσει γάλα εντός του 2019 και λεπτομέρειες εφαρμογής Προσωρινού Πλαισίου με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής της 19/03/2020 C(2020)1863 final (Προσωρινό Πλαίσιο), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει», προϋπολογισμού 30.155.000€

Στο σημείο αυτό, πρέπει να επισημανθεί η σημαντική επιτυχία που σημείωσε η ελληνική Κυβέρνηση στο μέτωπο των μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων που πλήττονται από την πανδημία του κορωνοϊού, καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε την τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη των πληττόμενων επιχειρήσεων από την κρίση του COVID-19, που εισηγήθηκαν οι ελληνικές αρχές, ώστε:

α) να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του, προβλέποντας τη δυνατότητα παροχής κεφαλαίου κίνησης και στους αυτοαπασχολούμενους και στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και επιδότησης των προμηθειών εγγύησης για τα δάνεια με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων και

β) να αυξηθεί ο προϋπολογισμός του σε 2,25 δις €.

Εκ των ανωτέρω, γίνεται εμφανές ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εξετάζει ενδελεχώς τις επιπτώσεις και τις ασυμμετρίες που προκαλεί η υγειονομική κρίση στον πρωτογενή τομέα και στηρίζει εμπράκτως όλους όσους έχουν υποστεί ζημία από τα μέτρα αποτροπής εξάπλωσης της πανδημίας, παρεμβαίνοντας αποφασιστικά και ουσιαστικά με στοχευμένη λήψη μέτρων σε κάθε ζήτημα που τυχόν προκύπτει και διασφαλίζοντας ότι όλοι οι πληγέντες Έλληνες παραγωγοί θα τύχουν της πολύτιμης συνδρομής της Κυβέρνησης, προκειμένου να συνεχίσουν απρόσκοπτα την παραγωγική τους διαδικασία.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ**

**ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΒΑΝΟΣ**

**ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ**

1. Βουλευτή κα Α. Γκαρά
2. Βουλευτή κα Σ. Ελευθεριάδου
3. Βουλευτή κ. Χουσεΐν Ζεϊμπέκ
4. Βουλευτή κ. Θ. Ξανθόπουλο
5. Βουλευτή κ. Δ. Χαρίτου
6. Βουλευτή κα Ε. Αγαθοπούλου
7. Βουλευτή κ. Τ. Αλεξιάδη
8. Βουλευτή κα Α. Αναγνωστοπούλου

9. Βουλευτή κ. Σ. Αραχωβίτη
10. Βουλευτή κα Θ. Αυγέρη
11. Βουλευτή κ. Χ. Αυλωνίτη
12. Βουλευτή κα Α. Βαγενά
13. Βουλευτή κ. Σ. Βαρδάκη
14. Βουλευτή κα Κ. Βέττα
15. Βουλευτή κ. Γ. Γκιόλα
16. Βουλευτή κ. Θ. Δρίτσα
17. Βουλευτή κ. Ν. Ηγουμενίδη
18. Βουλευτή κ. Ε. Θραψανιώτη
19. Βουλευτή κ. Δ. Καλαματιανό
20. Βουλευτή κα Ε. Καρασαρλίδου
21. Βουλευτή κ. Μ. Κάτση
22. Βουλευτή κ. Σ. Λάππα
23. Βουλευτή κα Κ. Μάλαμα
24. Βουλευτή κ. Χ. Μαμουλάκη
25. Βουλευτή κ. Κ. Μάρκου
26. Βουλευτή κ. Α. Μεικόπουλο
27. Βουλευτή κ. Ι. Μπουρνούς
28. Βουλευτή κ. Κ. Μπάρκα
29. Βουλευτή κ. Α. Μωραΐτη
30. Βουλευτή κ. Α. Παπαδόπουλο
31. Βουλευτή κ. Γ. Παπαηλιού
32. Βουλευτή κα Α. Παπανάτσιου
33. Βουλευτή κα Π. Πούλου
34. Βουλευτή κ. Γ. Ραγκούση
35. Βουλευτή κ. Γ. Σαρακιώτη
36. Βουλευτή κ. Π. Σκουρολιάκο
37. Βουλευτή κα Ε. Σκουφά
38. Βουλευτή κα Ο. Τελιγιωρίδου
39. Βουλευτή κα Μ. Τζούφη
40. Βουλευτή κ. Α. Τριανταφυλλίδη
41. Βουλευτή κ. Γ. Τσίπρα
42. Βουλευτή κ. Σ. Φάμελλο
43. Βουλευτή κ. Μ. Χατζηγιαννάκη
44. Βουλευτή κα Ρ. Χρησιτίδου